

FIRENZE
19-20
20 VII
29 MI
FERROVIA

NA POSTALE ITA
ARTE POSTALE D'ITALIA
80
IFER

ITALIABA

ОДБРАНА
Специјални прилог
број 188

ПИСМО ВОЈНИКУ

Литерарни конкурс за ученике
основних и средњих школа

21.7.2016
FERROVIA

ЛИТЕРАРНИ КОНКУРС МИНИСТАРСТВА ОДБРАНЕ

ПИСМО ВОЈНИКУ

У склопу обележавања стогодишњице од завршетка Првог светског рата, на иницијативу Управе за људске ресурсе Генералштаба Војске Србије, објављен је литерарни конкурс с идејом да ученици основних школа (узраста од петог до осмог разреда) и средњошколци у литерарним радовима на задату тему изразе осећања према Војсци и пијетет према ратницима који су својим животима платили слободу у којој данас уживамо. Тај занимљиви пројекат одмах је укључен у Смернице за развијање морала припадника Војске Србије, препознат и подржан у Министарству одбране реализован у сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја.

Одговор ученика и њихових школа био је изван свих очекивања. У амбициозно замишљеном пројекту учествовали су ученици основних и средњих школа с подручја целе земље. Министарство просвете, науке и технолошког развоја спровело је конкурс ангажовањем актива наставника српског језика тако да су најбољи ученички радови вредновани на општинском нивоу, након чега је изабран по један рад из средње и основне школе. Комисији Министарства одбране и Војске Србије достављено је 127 радова, од чега 90 радова учени-

15. јун 2018.

ка основних и 37 радова ученика средњих школа. Чланови Комисије вредновали су радове ученика по утврђеним критеријумима, оценама у распону од један до пет. Због изабране тематике, наметнуте основним циљем, односно обележавањем сто година од пробоја Солунског фронта и краја Великог рата, првенствено су се вредновала патриотска осећања, представе поноса војника-ратника, њихове хуманости и достојанства, огледи о војничкој професији, литерарни смишљени и изражавања ученика, а најбољи су се одликовали и изузетном композицијом самог дела.

И ВОЈСКЕ СРБИЈЕ

РАТНИКУ

Награђеним ученицима (по десеторо из основних и средњих школа), као и двома наставницама, Министарство одбране обезбедило је викенд боравак на Тари.

Ученике, наставнике, родитеље и представнике Министарства просвете, науке и технолошког развоја пред полазак на Тару примио је начелник Управе за људске ресурсе ГШ ВС пуковник Саво Иришкић и том приликом уручио им симболичне поклоне са промотивним садржајима о Војсци Србије.

Поред излета на Златибор, који је уприличио организатор, ученици су имали прилику да више сазнају о улози и мисији Војске Србије у нашем друштву као и о

улози верске службе у Војсци, о чему су им говорили потпуковник Јевта Вуловић и заставник Горан Јокановић из Управе за људске ресурсе ГШ ВС.

Анкета, спроведена са ученицима на крају тродневног дружења са припадницима на Тари, показала је да је циљ у потпуности остварен, те да је ово један од успешнијих начина за промоцију Војске и војног позива.

Да још простора има за сарадњу, потврдила је и Јасмина Ђелић, начелница Одељења за координацију школских управа, изражавајући нескривено задовољство због реализације пројекта и успешне сарадње два министарства.

ОДБРАНА

ОШ „ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ ЗМАЈ” МАРТИНЦИ

Драги војниче,

Знам да ово писмо касни скоро десет година, али сам морао да та напишем. Раније сам слова боље цртао, нешто што сам их писао, ојрости. Оно што сам једино умео да преознам је да нешто недостигаје у нашој кући. Можда сам сада старији, али и даље причам лубости – није недостигајало нешто, недостигао је неко. Недостигао си ТИ.

Сви су мислили да сам мали и да ништа не разумем, али ја сам примећивао да сасвим обичне ствари у нашој кући постају необичне. Кавице су изгледале као крујне свађе, суза је било више, тишина је постала гласнија...

Мама се трудила свим силама да се понаша као да је све у реду. Бувила ме је пољубцима, пекла мени омилене мафине, певала ми док ме је кувала. Сада знам да је желела да ме заштити. Само бих у појединим тренуцима примећивао како забринуто гледа шашу и понавља иста питања: „Има ли шта ново?” Или: „Да ли се јавио? Да ли се ситуација поправила?”

Таш би само седео испред шелевизора и држао шелефон у руци. Број цртаћа се одједном смањило. Као да су људи са шелевизије одлучили да приказују само вести. Или је то одлуку донео мој таш. Нећова расположења су се смењивала. Знао је да проводи сате у ћушању, да одсушно гледа у једну шачку. А онда би, обично након добрих вести, с поносом говорио о шеби. Морам признати да ми је на моменте изгледало чудно, али оног тренутка када се таш родио, схватио сам колико је та веза била посебна.

Људи кажу да нико не воли као мајка. И заиста, моја драга бака, мој анђео чувар, тих дана није личила на себе. Смешила ми се шужно. Мало је причала и често одлазила у своју собу. Стајао сам пред вратима и слушао њене јецаје. Понекад бих се охрабрио да уђем. Она је брисала сузе и дуго причала о шеби.

Тврдоглаво сам те чекао сваког дана у 3 сата. Надао сам се да ће се врати одговорити, твоја појава испуниће цео ходник, а твој задрљак цело моје срце. Узеш ме за руку и повести у шриезарију којом се шири бакин осмех и мирис шек закуване сује. Сада знам да ниси могао доћи. Налазио си се на неком важнијем месту. Чувао си мене. Али и сву другу децу. Данас су моја осећања помало налик на тишина. Када си на шерену, ја бринем, али сам ипак веома поносан на тебе. Запамти то.

Драги мој чича, јуно те волим.

Твој Војин

ЛАВ ЛУКИЋ, 8. РАЗРЕД

ОШ „НИКОЛА ТЕСЛА“ БЕОГРАД

Писмо Лазару Муџају

Доживео сам велико изненађење. Сазнао сам да је међу мојим прецима и војвода Лазар Муџај. Једва сам чекао да дођем до неких књига, енциклопедија, или интернета, па да сазнам што више о њему. Нисам нашао његов портрет... А ово је моје писмо далеком прецику...

Гледам очи рођака и видим све су љаве, једино шака личи на бакину маму. Мора бити да си и ти, љави, бар до дванаесте године, а после како ко. Не верујем да си био много висок, јер било је тада више деце око стола него комада хлеба на столу. Бркове си имао сигурно, јер било је тада више млађи браћи од тебе. Прочитао сам да си био љубитељ нарави у једној књизи из историје, али ја верујем да си умео и да се смејеш, бар онда кад си побеђивао.

Таман сам мислио да сам прочитао оно што се о теби могло сазнати, кад сам нашао на народну песму „Лазар Муџај и Арајин“. Ни тамо није било неког ближег описа твој лица. Народни певач те је, наравно, оденуо у свилу и кадифу, а и коњ ти је био најиздан. У песми, на позив Карађорђа муњевићу си се одазвао и, иако ниси знао о чему је реч, претпоставио си да је у питању неки бој. Био си у праву јер те је Карађорђе молио да га одмениш у двобоју на Видинском пољу и ту се победеш с Арајином. Прислао си одмах.

Не верујем да се то догодило, али верујем да те је народ као храброг и поузданог зајамлио, па си такав и у песми. Бој није само протрчала шуча и зашто у песми ти од првог момента смиљаш страву. Ишао си с прањом која се маскирала у шурску војску јер си веровао да ће те Турци најести ако победиш. Пре двобоја си рекао војницима да, ако поинеш, не улазе у сукоб јер те неће тако у живиш враћати, већ да чувају љаве.

Народ те је описао као љубитељног и саосећајног. Каже песма да идеш преко поља као звезда преко неба. Био си вољен. Наравно, победио си у двобоју.

Шетао сам твојом улицом на Врачару. Она је близу Храма Свете Саве и Завода за трансфузију крви. Драги пра, пра, пра деда давао си крв, веровао у правду и Бога и сада си тамо где ти је и место.

Твој Лав Лукић

УРОШ МЛАДЕНОВИЋ, 8. РАЗРЕД

ОШ „БРАНКО МИЉКОВИЋ“ НИШ

Писмо војнику
Босна, 31. 12. 1994.

Драги војниче, поздрављам те, Срећна ти Нова година. Знам да је тешко, али издржи, мораш! Фронт се стабилизовао и војска се полако, али сигурно, повлачи. Твоја јединица је одређена као кључна у одбрани, па зашто тишем и проверавам како је. Нека те ово писмо не збуни, имамо проблема у комуникационом штабу и радимо на томе да их решимо. Приморани смо да војсци шаљемо писане поруке и тако одржавамо неку врсту комуникације.

У обавези сам да те обавестим да станање на западу није добро. Непријатељске снаге продире све дубље у територију Републике Српске. Главна одбрана није издржала и сломљена је. Претрпели смо тешке губитке, како људске тако и територијалне. Знам да си изгубио вољу, снагу и најважније пријатеље, знам како ти је, али мораш наставити, мораш оштрабину бранити. Врло добро знам да ти недостијају дом и твоја вољена породица, али ако сад поклекнеш, никада више нећеш видети ништа од тога.

Ово ти говорим ради тебе и твојих сарадника и зашто немој стравовати. Прелазитиш ливаде, топе и планине, мукоштриним маршем маршираћеш поносито. На свом путу видећеш многе који вечитим сном спавају, а ако видиш група како лежи блед са саборцима с којима је ишао пролазио, а сада вечито одмара, немој посустати. Не смеш да доустиши да те емоције савладају, неће бес. Свети се душманима што су ти земљу уништили, животи угрозили и пријатеље побили. Сарадници и пријатељи праћеће те, како на земљи, тако и на небу.

Кад ти је најтеже, сеши се ко те чека и размисли ко жели да те дочека. Бираћеш, Бој или жена, вољена. Ускоро, твоју јединицу замениће нове дивизије и бићеш послат кући. Умреш ли пре тога, бићеш послат Боју, топе на небу у вечни мир.

Цела команда ти шаље најбоље жеље, а ја те лично молим да се вратиш кући. Изгубили смо већ много добрих људи као што си ти.

Срдачно, Врховна команда

ТАМАРА ОБРАДОВИЋ, 8. РАЗРЕД

ОШ „ДОБРИЦА ЋОСИЋ“ ВЕЛИКА ДРЕНОВА

Писмо војнику

Драги војниче,

Пишем ти сада, из моје собе. Поштом сам безбрижно деће, окружено свиме што се пожелети може. Живим без брига и у миру, без знања шта је то и како изгледа рат. Теби пишем само са једним циљем, да ти кажем хвала.

Хвала ти што је земља у којој ја сада живим слободна. Ти си заслужан за то. Хвала ти за све што си учинио. Што си се за ову земљу борио, за њу крварио, за њу дао све што си имао, што си за њу поинуо. Хвала ти што си дао свој живот за слободу других и жртвовоа своју будућност да бисмо је ми сада имали. Да није било тебе, војниче, нико у овој земљи не би имао животи какав има, или та не би имао уошће. Због тога те видимо свуда око нас. Земљу коју обрађујемо твоја је крв напала, куће у којима живимо ти си бранио. Стајао си као живи бегем између нас и оних који су желели да нас покоре, заштуру униште.

Историја памти војсковође, а не војнике. За што ти, драги војниче, немаш ни име ни године. Ко зна колико је таквих као ти, без имена и места рођења, поинулих и несталих, којима је тробно место плаво море, или зелена трава под небеским сводом. Ти си свако од њих. Ти си и отац и син и браћо. Ти си сваки војник чије име не знамо, или смо га заборавили.

Ваша су имена заборављена, а шела претворена у прах, али ваша дела живе кроз нас. Вас нема у уџбеницима и деца не уче о вама, али ви се за такву славу нисте ни борили. „За крст часни и слободу вреднија од зла, вреднија од живота.“

Хвала ти, војниче, што си ми, својом храброшћу, дао разлог да свуда поносно говорим да сам деце брговићких пашњака и винограда Шумадије, манастира Жиче и Љубосиње, да сам Сркиња и пошмак људи који су дали своје животе да бих ја то била.

С. СТОЈКОВИЋ

САНДРА ЈОВАНОВИЋ, 7. РАЗРЕД

ОШ „ПРОФ. БРАНА ПАУНОВИЋ“ РАШАНАЦ

Писмо војнику

Драги мој војниче, ти си понос и храброст, нада и радости твојих родитеља, пријатеља и целој твојој породици, а моје су надање и чекање. Распанак никад није лак. Ти си обукао униформу и заменио војнички дом војничком касарном. Буди ти војничке шрубе и услављује појачање. Да ли ти недостигаје нешто? Да ли мислиш на нас као ми на тебе? Да ли ти је тешко? Да ли се носиш са собом, као што се ми носимо својом храброшћу?

Мени ништа није исто без тебе, ни јутро, ни сунце, ни река, ни поље. Али срећна сам, што си ти свуда чувар сваке реке, сваког дрвета, сваког детета, сваког осмеха у нашој земљи. Ја сам са тобом у мислима сваког дана и чекам твоје писмо.

Драга моја,

Овде је тешко и лепо. Сваки дан је испуњен радом, вежбама и учењем. Ти си моја снага. Увек сам волео своју земљу и сваки њен камен. Недостигаје ми дом, али у мислима сам са вама. Кад ми је најтеже, сећам се нашег дворишта и процветале кајсије. Осећам тада у ноздрвама мирис покошене траве. Зажмурим и видим људе како журе на посао, а увече се враћају својој кући. Видим школско двориште пуно деце и тада се носим са собом и својом униформом.

Желим да ова пушка никад не зашкреба и да људи схвате вредност безбрижне животице. Мислим на вас и чувам вас као што се чува оно највредније што човек има, слобода.

Сада знам да је човек срећан само када је слободан. Знам да је земља вредна као животица и да се чува као здравље и као највеће благо.

Твој војник

ОШ „ДР АЛЕКСАНДАР САБОВЉЕВ“ ЕЧКА

Салутирам ти, храбри војниче

Касни су саћи... Треба да ућонем у сан, али ћомно размишљам о теби. Узимам оловку и чврсто је сћежем, решена да ти признам колико си ћосебан. Ти, храбрости у маслинастом оделу, ти челично, али осећајно сћворење, ћоносу својих ћредака! Хвала ти што ћосћојиш! Да, баш ти! За мене си ћешадинац јер чуваш сваку сћоћу моје земље. За мене си ћилоћ јер чуваш ваздух који слободно дишем. За мене си ћраничар јер чуваш ћранице ћосћојеће. Зашћо ћлаву ћоре. А ја кажем ћлаву ћоре генерале!

Осврни се око себе, видиш ли да се сваки цвешћић у ћрави и ћићичица на ћрани радује баш теби војниче? А када будеш ћуо весели смех... То је у сћвари мој орден теби, за срећно дећињство и миран сан. А на теби је, само да ми обећаш, да ћеш бићи увек ћу, не само за мене, већ и за сву децу свешћа.

Твоја Таша

ВАЊА ЧОБАНОВИЋ, 7. РАЗРЕД

ОШ „БРАЋА БАРУХ“ БЕОГРАД

Поштовани војниче Михаило Мацаревићу,

Пишем Вам ово писмо надахнути Вашим часним животом и тојомо нестварним јунашћом које сте више пута показали у борби за слободу српског народа. Гледајући Ваше слике из 1912. године, покушавам да докућим одакле Вам толико срце, воља, знање, понос... Како сте се осећали и о чему шајкачу, са зењом Вас испраћајући у Први балкански рат? Иако одлучни да браниш ошћину мора да поново видеши. Али времена за зајрљај није било. Требало је достојно учествовати у исписивању светлих страница наше пошресне историје.

Да ли је најтежи био онај први, невероватни повој – када сте, прошавши без ојребитине, заробили целу шурску батерију? Или сте највише ишли у наредном сукобу, Другом балканском, кад сте оболели од колере? Јесте ли у Скопљу, где Вас је зашћекла вест о избијању Првој светској рату, слушили какво ће ојромно страдање донети тај, до тада незапамћен, убилачки вихор?

Према речима Ваших сабораца, ништа није мојло да Вас зашћави, ни сурове борбе на Гучеву, ни рањавање у Каменици, где сте, са својим исцрпљеним одељењем, шагорећи са пола снаге, зашћавили нејријателски удар. Да ли су Вас окрејиле велике победе које су уследиле? Кад би постојало времелов, волео бих да видим с каквом сте надљудском силином учествовали у прошивнајогу на Руднику и тоњену Аустроугара преко Дрине, што Вам је донело медаљу за храброст. Већ са 22 године живота постојате лејнда и понос српске војске.

А онда се нижу: Косово, прелазак преко Албаније, Крф, Солунски фронт... Свака борба тежа ој прешходне, свакој часа тлава у шорби, свуг окол нејреједно море мртвих, рањених, болесних, тладних... Сиуран сам да шују у Ваших очима и шо болно, незаборавно искуство нису ублажили ни Карађорђева звезда из руку рејента Александра, ни Орген Лејије частии, којим је француски генерал Сарај, у присуству војводе Мишића, украсио Ваше јуначке труди... Пишам се како шо ојромно срце у њима није прејукло када су Вас нацисти, само двадесетак година касније, ошћерали у лотор на Бањици, а пошом у Немачку, зашо што сте огбили да ирисујите формацијама владе Милана Недића.

После свих мука које сте преживели, разочарани и ојорчени, оглазити у Америку, где Вам 1965. године шуја за родном трудом заувек склаја очи. Знам да сте сада, као небески ратник, поново у строју Пејтра Бојовића, Радомира Пушника, Живојина Мишића, Стејте Стејановића и мнојих друјих, знаних и незнаних хероја наше славне историје и да нас и даље чувате.

Драги војниче, Ваш тежак, суров, али узвишени животни пуш дубоко ме је пошресало, али подстакао на размишљање о шоме ко су данас наши хероји. Чешћо се дешава да не прејознајемо истинске јунаке док су шу. После стошину година ој победе у Великом рату, обећавам Вам да Вас никада нећемо заборавити и да теће и будућим генерацијама бити узор. Нека Вам је вечна слава и хвала!

С дивљењем

ОШ „МИЛУНКА САВИЋ“ ВИТАНОВАЦ, КРАЉЕВО

Драги војниче,

Крви пада целу ноћ. Док чуваш границу наше земље мале површином, али велике историјом и јунацима, трми и сева, а ти тромови који „тишину земље слободне с трмљавином страшном кидају“ само су одјек славних времена чији си ти верни поштомак. Док страшни ветар дува бесно, ти стојиш чврсто као стена, мирно као сноменик и не мислиш да одстојиш ни један корак, ни један педаљ. Знаш, ти си та граница. Не река, не планина, ни она мртва линија на паиру! У срцу и вољи твојој нацртана је крвљу, а крв се не брише као оловка.

Границе наше земље слободне не могу ни страхом да се избришу. Шта су топови и авиони, бомбе и тенкови срам срца јуначког? Не може Голијат да победи Давида! Не може вековно отишће да се утаси кишом и снегом. У мени живи искра слободе с отишће храбрих што је пошекла, а тамо где искра мала отишће, пламен се лако ватрен направи. Ватра је ова светлост истине, животи и љубав што нам дарује. Зашто у ноћи олујној, хладној, када од ветра нема заклона, ми ћемо бити твоје склониште. Поштомци млади јунака стarih у којима искра прошлости живи и расте у бреду ватре небеске чуваће твоја плећа јуначка.

Живиш у нашим покојним сновима, па ако сноменик јесте сећање и ако људи смрт побеђују животиом славним у нечијем сећању, ти ћеш живети вечно у нама.

Ако заслужим, можда ти се једног дана придружим као Милунка Савић, хероина великог рата, чије светло име носи моја школа.

Срдачно

АНЂЕЛА СТОЈЧИЋ, 7. РАЗРЕД

ОШ „ИВАН МИЛУТИНОВИЋ“ СУБОТИЦА

Здраво војнице,

Пишем ти ја, овако мала, желим само једно да ти пишем, како је то бити војник и држати праву пушку у рукама? Сигурно је веома лепо када можеш да браниш свој народ и своју домовину. Није ми било осам година када сам мами и тати званично рекла: „желим да будем војник!“ Уследио је мук и тишина. Само сам ја знала колико је озбиљна моја намера. Одмалена сам се играла пластичном пушком тачи из пушке како бих одбранила свој народ.

Сада имам 13 година и све сам одлучија у својој намери, ја сам зато одлучила да баш тебе замолим да ме научиш да будем војник. Желим и ја да имам тај шренушак поноса, када ћу стајати с десном руком на трудима и певати химну наше Републике, у часи неком свом војном усреху.

Нисам ни сама сигурна зашто желим да будем војник. Уместо да будем балерина, тисац, или учитељица, ја бих баш да будем војник. Волела бих да моју барем мало да дам себе за нашу домовину, то је мој сан.

Војнице, видећемо се ми једног дана, кад ја будем храбар генерал и када будем водила страшну битку с противницима. Борићу се у зеленој униформи и даћу задњи атом свој шела да победимо. Сањам да будем часан војник, као што су они војници из серије „Војна академија“.

Вероватно се пишаш војнице, зашто баш теби пишем. Пишем ти зато што си ти прошао оно што ја желим да прођем. Молим те, дођи ми вечерас у сан и научи ме како да останем добар војник, чекаћу те. Одвек сам знала да је војска мој животино позив и бићу војник, веруј ми војнице.

Свако има неку своју животино мисију, моја је да будем војник, да браним своју домовину. Мој војнице, научи ме како да будем најхрабрији и најбољи војник, јер ћу тек тада остварити свој сан.

ОШ „БРАНКО МИЉКОВИЋ“ НИШ

Драги војнице,

Пишем ти ово писмо и поздрављам те у име целе државе коју си некада бранио. Знаш ти, а добро знам и ја, да је ово писмо само парче хартије испуњено хиљадама речи. Али простор на коме ти почиваш и где очекујеш писмо, нема пошту и не прима писма. Зато ћу ја доћи, на теби познато место, отворићу своје писмо и тихо га читати. Ти ћеш ме пажљиво слушати, а ја ћу настављати у име државе која не заборавља ни тебе, а ни остале војнике.

Са мном ће доћи и твој унук. Он ће седети поред мене, а ја ћу говори о сваком рату и устанку у коме си учествовао. Биће ти досадно да слушаш о свим тим бицима о којима знаш много више од свих нас, али не брине, кад твој унук оде, наставићу причу сама. Ту сам причу сама измислила и то управо као поклон теби. Из мене ће излазити речи колико брзином да их можда нећеш ни ујамити. Међутим, све је то неважно у поређењу са снажним емоцијама које сам ућкала у причу о теби. Једна јако дуа прича о војнику који је мучки страдао бранећи свој народ. Његово страдање продужило је животи млађим нарашћајима. Иако је многим од њих непознато твоје име, они у себи чувају део тебе који не престано подсећа да је неко дружи разлој њиховој живљења.

Помислићеш да мојој причи нема краја и да може трајати вечно. То је немогуће. Завршићу своју причу веома брзо. Долашће ти се колико да ћеш је преиричавати свима из твоје светиа. Говорићеш да те људи воле и мисле о теби, али посебно ћеш хвалити девојчицу која свакој јутра долази до твоје сиоменика, а затим чита писмо.

Срдчан поздрав

НАТАЛИЈА ЗУКОВИЋ, 7. РАЗРЕД

ОШ „СВЕТОЗАР МАРКОВИЋ ТОЗА“ НОВИ САД

Драги војниче, пријатељу мој,

Пишем ти ово писмо док мастило моје оловке оставља бледи траг по папиру наквашеном од суза. Душа ме боли, а трло ми се суши као да је непријатељска рука обавила мој враг. Све што због једног осећања које ми се урезало дубоко у мисли, све због страха. Ноћима размишљам како ти је у нејојзгодно, да ли уљашености твојим костима, или пак, ноћну тишину прекида крчање твоје шизомака, док гладујеш у касним сајима хладне ноћи. Могу ли те уређаји твоја сећања, или она ишчезну кад чујеш пуцањ недалеко од твоје скровишта?

Не постоји прејрека коју не пребродиш на твојој пути да сачуваш моју, као и безбрижност свој народа. Желим ти овим писмом пружити осећај пријатељске руке, зајрљаја, емоције која зрачи твојим сунчаном леђима јутра, желим ти пренети осећања која ће те одржати јаким. Држи се за оно мало вере које ти је преостало, држи се и не пуштај. Сећи се шта браниш. Сећи се која браниш од непријатеља. Сећи се своје домовине у којој ти је деда причао приче које памтиш од најраније дефиниције. Сећи се мириса бакиних колача које ти није дао да једеш док ниси ојрао руке. Сећи се мајчиној крила и очинској саветима пред полазак. Сећи се оних сићовница којима си се радовао, па чак и торких суза које си пролио на раменом свој друга. Сећи се онога што чини твој живот и што ти га може сачувати и оснажити. Помисли на све искрене осмехе који те могу сачекати на лицима драгих људи. Буди јак као стена нејоколебана од стране ниједног шаласа узбурканог мора. Не дозволи да те било шта обесхрабри јер она оштрабина где си се веселио лејим стварима очекује да јој се враћаш. И ја ћу те чекаати! И ја ћу веровати! Нада ће заузети кушак и моја срца. У моме зајрљају си увек добродошао. Ти си онај који мене чуваш и зашто ћу ти увек пружити подршку. Зашто ти пишем ово писмо.

С љубављу, твоја пријатељица.
Твоја домовина.

СТЕФАН ЈОВИЋ, 4. РАЗРЕД

21

ТЕХНИЧКА ШКОЛА КОСЈЕРИЋ

Драги војниче,

Јуче сам у селу, на шавану старе куће, наишао на твоју униформу и похабану плаћену шорбу. То ме јодсешило на лећње дане које смо проводили у хладу винове лозе, када сам те молио да ми причаш о свом учешћу у рату. Тада нисам ишао у школу, а твоје казивање деловало ми нестварно. Синоћ сам дуго размишљао о свему што си ми приповедао. Сада знам да си многа што прећућтао. Вероватно ниси желео да онако млад сазнам шта си све прећућтели... На часовима историје учили смо о дешавањима у том периоду. Данас могу да разумем зашто си зајлакао када си ми показао изрезбарену металну шабакеру. Објаснио си ми како је свака урезана линија представљала дан на фронту. Помињао си ми и геду Милушина, другове из дејинства који се нису враћили...

Ниси хтео да дозволиш нејријашељима да заузму твоју државу, да поробе твој народ. Замишљавам како си ноћима савали на мокрој земљи, спрејели од најдага, били гладни и жедни, често и без оружја којим бисте се бранили. Схватио сам зашто си ме кришковао због неодовања за ручком, љућићо си ме ојомињао да би шребало да будем захвалан на сваком оброку који мама припреми...

Све невоље кроз које си прошао – заборавили смо. Заборавили смо све жртиве које си јоднео да бисмо данас живели безбрижно. Расшужила ме чињеница да ниси добио довољно признања за храброст коју си јоказоа, за љубав према домовини за коју си био спреман да умреш.

Хшедох да исправим бар једну нејравду, да сачувам твоју шорбицу и војничко одело од мољаца и јоњавама, да ли сам заборавио да је млаћи брати астимашичар.

Невоља, војниче! Ми данас имамо веће бриге, боримо се против алергија. Не брине, доћи ћу дрући јућ сâм у село и јобринућу се за твоју униформу. На столу је твоја шабакера. Први јућ бројим линије на њој, без успеха, ша она је сва изребана. Једна линија – један дан, још дужа ноћ, једна шуа, један нејкојој... Колико ли рана? А био си млаћи од мене...

Немам времена да ти све испричам. Ми данас многа журимо. Срамота ме и да ти јоменем, касним на час швајској. Кажу овде нема будућности. Бићу лекар, деда.

Одавно си нас најустичио, зашто ти јишем. Хвала за све животиње лекције којима си ме научио. Недосћају ми наша дружења. Вечерас бих те, уз чашицу ракије за здравље живих и јокој душе твојих сабораца, многа што јишао, а више разумео. Верујмо да наша жртва није била узалудна!

ПС: Обећавам да ћу ти јрвом јриликом најисати једно ојширније писмо.

Воли те твој унук Стефан

ГИМНАЗИЈА ПИРОТ

Незнаном хероју...

Безимени браниоче наше отаџбине. Хвала ти. Племенића душо, тишем ти да бих изразила своје дивљење. Дивим ти се, Безимени. Величам твоју храброст, оданост отаџбини и завичају. Захваљујем ти што браниш ову малу земљу у срцу Балкана. Земљу у коју су многи изгубили веру. Малену државу коју и њена деца највише воле. Одлазе у далеко и неизвесно. А она остаје, а остале си ти, Безимени. Без награде, остале си ти, браниш, проливаш крв, сузе и зној за оне који остају. Улажеш у њихову будућност чувајући њихове корене.

Племенића душо, желим да те поштом одакле ти храбрости? Одакле воље? Воље да и ружави сићушни онима који су одавно заборавили да кажу хвала. Одакле храбрости да се суочиш с опасностима, да се суочиш са непријатељима, да се суочиш са онемоћношћу? Да и теби јасно речи химне које су многи заборавили.

Племенићи, како се одлучиш жељи да и ти не одеш? Да ли се она јавља каткад у мрачним сатима и мучи те? Шта те везује за ову земљу? Које су то невидљиве силе којима си повезан са тим крвљу најбољим људима?

Племенићи, твојим венама тече крв твојих предака који су, као и ти, храбро стajали на челу мајусне Србије. И захваљујући њима, остала Србија. Захваљујући теби, она се ни данас не боји, већ остаје и иди.

Мајусна, смешна Србија. Њена су деца раширена свуда по свету. Њена је песма тошова заборављена. Али, ти је памтиш, Безимени. Памтиш је, теби и не даш да оде у заборав.

Ти си посебан, Безимени. Јер је у теби остала она искра коју су многа српска деца изгубила. Букти пламен родољубља. Пламен који је буктао и узбуњавао ратоборну крв наших јунака који су оживели у народним песмама. Имаш у себи онај жар и одлучност да победиш, да заштитиш.

Ти си посебан, Војниче, и носи увек ту посебност у себи. Не дозволи да се пламен угаси. Многа су деца дозволила.

А ти, Војниче, ти си најпоносније дете од свих. Поносан ни на своје корене, порекло. Своју народност не скриваш, но је поносно истичеш и штиштиш. Ти си Србин, ти си дете Мајке Србије и у њеном ћеш скућу остати. Ту ћеш волети и бити вољен, ту ћеш славити и бити слављен, ту ћеш се борити до краја.

И, Безимени, ја ти сада додељујем ново име. Име које изражава моје дивљење и захвалност. Безимени јуначе, у мојим очима ти си Сила.

Хвала ти, Сило.

ГИМНАЗИЈА „ВУК КАРАЏИЋ“ ТРСТЕНИК

Драги војниче,

Родишћелу незнани, чувару, ти чије срце квари за само један уздах незнанца, чија душа пушта људскости... ојрости.

Над твојим гробом светим пуштам сузу поносну – она се диве твојој храбрости. Срце ми се сече – боли та твоја жртва. Ја јецам јер је све твоје свето за многе невидљиво. Поносно си гледао у небо сјискајући шробојку у руци, на плећима носио читав народ српски, а у шроби родољубивој понос, храбрости и веру. Ојрости на овој хартији која није достојна ни помена твоја. Ојрости времену које наноси прашину, заборав и лажи... које ти намеће најад на шуће отњиште иако си ти само бранио своје. О, ти који си оставио своју децу да би шућа деца трлила своје очеве, оставио своје родишће поључем да би други моли уживати гледајући своје синове – дао си животи да би неко дисао. Ојрости.

Ребра су твоја албанска толишта, плућа су твоја ветрови који шерају облаке, крв је твоја чиста, јуначка. Предводио си гробље храбрих, предводио си браћу преко Солунској фронтиса док су савезници заостајали за шом жељом, шом снајом и љубављу за ошацибином. О јуначе, ослободио си је. Шта је то у људима што их никада не засити? То што их чини слетим, чини да не цене оно што им је животно пружено, већ да гледају и траже још? За шта си се борио?

За кога си тинуо? За празно отњиште, за оне који одустају кад је најтеже, за оне који олако одбацују комад земље за који је стошину браће дало животи? Поинуо си за све оне који се продају, који су пресјали да буду поносни. Ојрости им. Ојрости им што немају срце бар ујола као твоје, ја да кроз њега не виде цену – већ смисао животи.

Оче наш који си на небесима, нек се свети име Твоје... помени нас војниче у царству швоме у коме рати не постоји, помени нас и не заборави иако смо ми то теби учинили.

Над твојим гробом светим пуштам сузу поносну, молим се за читав род српски, за све нас грешнике недостојне светости твоје. Дижем руке ка теби. Бићу достојна предака, чуваћу усмену на дашо, верно љубићу грб и заставу своју, чак и да ми беда и глад окрену лице. Гледаћу ка теби јер и ти си све што прошао збој мене. Толико ти бар дујем. Знао си да својом жртивом нећеш победити све зло на овоме свету. Знао си да нећеш допрећи до оних који су ти то учинили, али веровао си и знао једно – ишћеш да би се они које си заштитио погити и нсајавили оно што си зайочео. Да си све што си имао да бисмо ми разумели и прихватили твоју љубав.

Докле год има чисти на овом свету, докле год постоји народ српски – постојаће вера, постојаће дрхтај и понос у тласу када се изговоре имена оних захваљујући којима смо ми данас овде. Слава је твоја вечна, иако је ниси ни тражио, незнани војниче.

Поносна Српкиња

ГИМНАЗИЈА „БОРА СТАНКОВИЋ“ НИШ

Драги тата, драги војниче

Надам се да ћеш добити ово писмо иако пућује у прошлости из садашњости. Желим да ти пишем јер ми се често чини да животи који сада живим не би био исти да ти ниси путиде си и да не радиш то што мораш, а што је да штишти свој народ и нашу државу. Пишем ти јер се надам да ћеш негде дубоко у подвессти видећи пу светлу шачку будућности која те чека и да ћеш шако бити ведрији у то шмурно време.

Чула сам да си са својом четом био ойкољен на словеначком аеродрому, а да стје та ујорно бранили. У неком зашшију, занесен полетом младости ти си, итрајући се, ойалио пишштољем право у Чак Нориса на шелевизору. Настала је ойшша помешња јер су сви били најети у ишчекивању ионовној ракетширања. После првој налеша лутше колеја, развила се шала и швој надимак Рамбо. Човек који побегује све нейријашеље.

Као да те је шаж надимак чувао до данас, јер ти до данас прође све рашове и читав се враши кући, ујознаде моју мајку и родих се ја.

Знам да си усамљен. Знам да прижељкујеш безбрижност најобичнијих дана у миру. Зашто ти пишем сада и шаљем ово писмо да знаш да ћу занћи.

Знаћу да си шамо негде на рашшшу у Барањи, да се кријеш у мочвари међу шибљем, наоружан, и да из даљине прашиш вијугаву колону избејлица... Штараш се да нико не упрози безбедности уморних стшараца и несшашне деце у шракшорским приколицама која само слуше у каквој су се невољи наша. Ти шрнеш у жбуњу, шругећи се да будеш невидљив за нейријашељске снајпере и бдиш над сигурношћу бесшомоћних.

Чувај се. Буди храбар. Неће у будућности чекамо те мама и ја! Живећемо у малом стшану у предраћу Ниша. Ипраћемо се жмурке иза зраде док мама прави йалачинке за вечеру. Пецаћемо на Нишави.

Пењаћемо се на Сшару йланину. Ужваћемо у лейошима ове наше Србије. Чувај се! Чека те још много штоа. Много йушака ће ти још прешиши. Знам да ће те стшабло једној дрвеша на Кошарама сшасиши од кише мешака коју је сејао НАТО авион А10. Знам да ће ти заувек у сећању остшати слика насшрадалих друова.

Али доћи ће и леи дани! Дани безбрижности, лакоће. Сунчани дани. Ту те чека йехар који ћеш освојити на државном йаодобранском йрвеншву, чека те мамин осмех. Чекам те ја, да ми куйиш хаљину за машуру...

Чека те млада војска која ће те зваши засшавник Рамбо. Зваће те шако, а неће знаши како и где си добио шаж надимак.

Ја ћу знаши.

Воли те и чека јула 2001. године швоја ћерка. Видимо се.

ПРАВНО-ПОСЛОВНА ШКОЛА НИШ

Храбри војниче,

Ово писмо не желим да ти пишем у облику писма, већ у облику одавања признања. Име рађа у коме учествујеш је љубав, а ти се у том рађу налазиш између унакрсне паљбе разума и осећања. За твоје постојање орден ти додељује целокујно моје биће, док у мени постоји нада да ћеш ми донети мир. Оној шренушка када су разум и срце решили да објаве рађ, ти си се одавао позиву моје душе и први сшао у њену одбрану. Од ове бишке коју ти водиш, а ја праћим, постојем често све више уморна. Тражим помоћ од тебе, праћим помоћ да једна од зараћених страна победи и шако скине шереш с моје душе. Схојим сама, несрећна и врло често изубљена у времену и прешору. Свезана сам канайма срца и разума. Свако вуче на своју страну и прети да ме расшрине. Дујујем ти захвалност што постојиш јер да те нема, не знам шта би са мном било. Ти за мене ниси само војник, већ и судија. Ти ћеш одлучити ко ће победити у овој бици.

Док ти пишем и објашњавам шта се дешава с мојом душом, не слућим, ни најмање, колико би све ово теби могло да буде шешко. Као да је лако приклонити се једној страни, као да је лако одредити шок и коначну судбину бишке.

Не забораи да сам у њој већ озбиљно рањена. Помоила бих ти, али ми већ понестјаје снаје. Ја сам као и ти учесник у тој рововској ващри и не знам да ли ће ме поодићи залућали мешак разума или осећања. Једно је извесно – мораћу да прихвастим исход бишке који ти будеш обезбедио. Можда њиме нећу бити најзадовољнија, али ће ми у сваком случају бити важан преко пошребан мир који ћеш ми даровати. Предуо сам сшајала на вешромещини на којој су ме шибали вешрови мојих осећања, али и вешрови разума који су ме ошмињали да не смем да шловим брзим и ошасним вировима у које ме срце може увући.

Онда када сам схватила да нема излаза, ослонила сам се на тебе, јер си моја једина нада. Нада за окончањем једнако шешких мука с каквим се суочавао и оковани Промешјер на која те, сигурна сам, већ одавно подсећам. Мој дубоки уздах ти јасно поручује да је сада све на теби. Све ово време осећала сам несносну дужину и шешину ове бишке.

Слућим да ће свему врло брзо доћи крај, не преостјаје пуно времена, али ме храбри твоја храброст и чини ме одлучном твоја одлучност да окончаш овај сукоб. Моје ће срце обасјати сјајни зраци шокоја, а ти ћеш, драги пријашељу, кренути на заслужени починак, до неке нове и важније бишке.

„Две се у мени сукобише силе,
Мозак и срце, шамеш и сласш.
Дуо су бојак шшраховити биле
Ко бесни олуј и шшари храст.“

ПРАВНО-ПОСЛОВНА ШКОЛА НИШ

Још увек корачам влажним и немим улицама изнад којих се простира шешко, сиво небо. Осећам мирис дима, који на сву срећу не буди сећања из тих давних, лоших, старих времена. То ми некако даје снагу да наставим даље, иако ми срце све брже лупа. После шреће скретања схватам да сам јако близу, иако ко зна који пут проверавам да ли је писмо још ту, у мом џепу.

Успорим ход, погледам на саћ и осећим неки налет шоплоше на лицу. Прсти почињу да ми дрхће и одједном се сећим свега што ми је сестра причала пре него што сам кренуо. Нервоза ме полако обузима, али јој вешто пркосим и настављам даље.

Можда је била у праву. Шта ако је тај човек пошледео наше животе, али се брзо после што покајао и пожелео да то исправи? Можда је ипак шребало да ово писмо пошаљем поштом. Тако би се изјубило негде далеко, а ја бих наставио немирно да живим, мислећи да је писмо стигло на жељену адресу и да одговора неће бити.

Оштрнем се од несимистичких мисли које су ми се мошале по глави и сећим се кроз шта сам све прошао само да бих нашао име и адресу овој војника.

У следећем тренутку нашао сам се испред зраге у којој живи. Свет око мене као да је сшао. Удахнувши дубоко, као да се спремам да роним, појео сам се уз стенице и сшао испред врата. Приписно сам звонио. Тада ме више ништа није интересовало. Уколико ме стварно убије кад му кажем ко сам, или што учини одмах чим отвори врата, знаћу да сам умро, радећи оно што сам још после те кобне ноћи желео. Снагом да ће моји родитељи бити поносни на мене што сам учинио праву ствар, сшајао сам и нештрљиво ишчекивао одговор.

Изнутра су се чули ситни кораци који су одмах пропраћени нежним звуком померања ланчића и окретања кључа. Када се врата коначно отворише, неколико секунди касније, нешто као да ме је пробло кроз труди. Осетих нервозу и тошово да сам заборавио шта хоћу да кажем.

Испред мене је сшајала девојка дује плаве косе и азурно плавих очију попут океана, можда годину да на млађа од мене, обучена у црно. Кад дођох себи, објаснио сам јој кога тражим, али не и збој чега долазим и унапред се извинио збој узнемиравања, уколико сам порешо. Она се блао осмехну и тихо, промуклим гласом, рече да сам дошао на праву адресу, али да је, нажалост, њен ошак, војник кога тражим, преминуо не шако давно. Позвала ме је да уђем. Нисам ни знао да има кћерку... На крају крајева, једва сам му име и адресу сазнао, а камоли неке ситне детаље о његовом приватном животу.

Стан је био јако скроман и уређен на веома интересантан начин. Прешоставаљам да је његова кћерка уметница, с обзиром на то да се на зидовима налази велики број прецизно осликаних и живописних слика с њеним иницијалима.

Поседну пажњу привукла ми је једна слика, шачно изнад камина из које се чуло пуцкетање дрвета, где је насликано двоје деце и један војник који им пружа руку. У мени се пробуди нека чудна мешавина осећања, ни сам не знам како да је опишем. Осетио сам се паралисано. Као да ћу заувек остати овде да погледам ту слику док ми бол поштно не стине труди, шoliko да не моју да гишем.

Иза мене се чуо нежан и помало промукао глас. Ту слику насликала је још као мала. Инспирисана очевом причом, како је сшасео близанце из једној лојора, поштом и сву осталу децу коју је моћао уз помоћ разумних војника који су се борили за правду и желели мир. Близанци су били поседни на неки начин. Помогли су му да отвори очи и схвати да раш не доноси добро, једна страна ће увек паити.

То сам ја... То је моја сестра... Тај војник није пошледео само наше животе. Ми смо били само први у огромном низу оних којима је помоћао.

Скуйивши мало снаге које ми је остало после ове слике и приче, извадим писмо и коначно објасним разлог због кога сам овде. На шренуштак, уз тај прелепи осмех на лицу, као да су за- светлилице сузе у њеним азурно плавим очима. Пошћуно се поубих и да ме није уишала да ли сам добро, вероватно бих заувек остао изубљен у њеним очима.

Већ следеће шренушка поново корачам влажним, сада већ мало буднијим улицама. Небо је још увек сиво, али не као пре. У ваздуху се још осећа мирис оног дима, али поред мене иде де- војка плаве косе која ми одвлачи пажњу. Срце и даље лупа.

После нешто дужег пешачења испуњеног причама о живошћу, достижњима, рату и миру, сти- ли смо до тробља на коме је он сахрањен. Сиоменик је био једноставан, од белој мермера. Претпостављам да је жудео за једноставним животом. Па се шрудио да после свега кроз шта је прошао, свој живот до краја испуни једноставним стварима, без превише дешаља и емоције. Ишод његовог имена стајало је: „Живео је и умро као херој. Био је и заувек остаће херој.“ Осташтак сиоменика био је окићен цвећем са последњим поздра- вима које су му донели породица и пријатељи.

Можда изледам сулудо док вадим писмо из џепа и полако крећем да га читам, али што је нешто што сам желео да урадим још давно, али нисам имао довољно информација, а ни храбрости за то. Време као да поново стаје. Све око мене шоне у сан и полако несћаје. Остајемо само војник и ја.

„Искрено, никада нисам био добар у састављању било каквог писма. Никада заправо нисам знао како да почнем.

Знам да је прошло петнаест година од како се то догодило, али мене је одувек изјдало то што нисам рекао ХВАЛА, штада кад сте мени и мојој сестри пошћедели живот и на неки начин помогли нам да побегне- мо из логора. Били смо у журби није и не сме да буде оправдање јер штада сте моли да будете као сви остали. Ви сте одлучили да нам помогнете.

Одувек сам се питао да ли сте само нама пошћедели живот, или сте помогли и мнојој другој деци и људима. Моја сестра је увек говорила да одустанем од писања писма или било какве захвалнице, зашто што је пуштање нас да побегнемо била грешка због које се кајете. Грешка коју бисте врло радо исправили да мо- жете.

Али ја је нисам слушао. Још штада као дечак веровао сам у хероје који ће на било који начин донети мир и зауставити ратове.

Ваш пошћујак је на мене оставио велики утисак и вратио веру у добре људе. Баш штада када сам по- мислио да су добри људи оишли у митове и легенде, када се цео мој свет срушио и када сам се замало по- мирио са судбином да нема будућности и да је овде мој крај.

Не бих да дужим даље. За крај ћу рећи само да ме не занима разлог због којег сте нам помогли и пустили нас да побегнемо. Ви ћете у мом сећању остати херој који је својим малим, а ошћ великим пошћујком до- принео крају рата. Захваљујући људима као што сте Ви, у будућности се неће водити ратови, владаће мир.

Још једном ХВАЛА.
С пошћовањем, Исак Салом"

Време као да се одједном покренуло и све око мене као да је поново добило своје боје назад. У рудима осетим неко олакшање. После свих тих година, коначно осећам слободу. Рат у мени се, коначно, завршио. Поново дишем.

Војникова кћи стајала је иза мене, с осмехом на лицу, а из азурних очију текле су сузе које су поново бу- диле неко чудно осећање помешане среће и шће. Имам осећај да је и она сада коначно слободна као и ја. Док полако ставља плаву на моје десно раме, а ја руку на њено лево, скривену у шареном цвећу, при- метим једну малу фићу коњаника од дрвета. Сетим се да сам имао исту шакеву и да сам је изубио у ло- ру. Једноставна, без боје и дешаља.

Писмо сам оставио војниковој кћери. Рекла је да ће га урамити и ставити код коњаника, да као и та фићура и ово писмо буде заувек с њеним оцем и мојим херојем.

Сада корачам љуним и живим улицама изнад којих се шросћире ведро небо нежно плаве боје. Не осе- ћа се мирис никаквог дима. Лоше усћомене које су ми задавале кошмаре свих ових година полако оглазе у архиву сећања из које се више неће враћати. То ми даје снагу да настћавим даље, да себи оставим нове циљеве и полако кренем ка њима. После шћеће скретања закључим да онда кад моћ љубави надвлада љубав према моћи, да ће свет тек штада да уиозна мир.

XIII БЕОГРАДСКА ГИМНАЗИЈА ЧУКАРИЦА

Драги пријатељу,

Коначно скућих храбрости и снаге да ти поново иђем после дуго времена. Ово штоло пролеће сћеило је моје срце и нашерало ме да се присећим неких лепших и бољих дана. Да само постоје речи које моћу истински дочарати свећу моја тренућна осећања док размишљам о теби...
Знам да су ова писма обасућа љубављу једино што ше греје и што читаш свако вече пред спавање...
Да су баш она, шако мала и безначајна, оно што ти даје снаге за боље и јаче сутра.

Проћох данас поред оној нашеј парке где смо некада проводили минуће, саше, дане и тодине дећинствва итрајући се различитих итара од јутра до мрака. Једва задржах сузе. Сећаш ли се која нам је била омиљена итра? Одлазак у рати, војници, иуцање, шойови... Ко би рекао да ће баш ша итра једнога дана постојати реалности и створити између нас зид који нећемо моћи да срушимо.

Не проће дан да ше се не сећим, али ми је јако шешко јер си шамо негде далеко, где не моћу ни замислити како је, стојити и бранити ову нашу свећу земљу од злих сила које желе да је униште. Заклео си се над тробовима свих оних највећих јунака народу добро знаних, на вечну љубав и верности, да ћеш и зими и лећи, по киши и снеју, невремену торем од свакој природној – оном које смо сами створили, ни не помишљајући на то да ће једнога дана постојати снажније од нас, стајати, борити се, бранити и да се нећеш предаћи све док твоја ошачбина не буде сигурна и сачувана.

Колико искрено и неседично шреба волећи некога, или нешто да би био спреман да му даш животи? Та љубав је надреална, несвакидашња, чиста, безгранична и у неку руку савршена. Припремао си се годинама, радио и шрудио се како би био спреман на шај тренућак када буде дошао. Али за то никада не можеш бити спреман... Велики си човек, пријатељу. И ти и сви они који су шу, уз шебе. Своје младе, невине, некада стокојне а неистражене животи дајете за срећу и понос нашег народа.

Љућити ме и плашити у исто време. Нашерао си ме да ше с времена на време и замрзим, окривим за што што више немам никој искреној поред себе, да ме разуме и насмеје. Али, ти си војник па си, зашто, према мени и за мене увек и био шакав – савршено несавршен, увек одан пријатељу у добру и злу. Љућити ме јер си послаћ штолико далеко где не моћу бити уз шебе, да ше заирљајем укрејем и лејом речју ућешим, да ти додам последњу кап воде и последњу мрвицу хлеба када заустити и када делује да сутра не постоји... Да заједно појуримо и пробидемо баријере израћене од злих људи који желе само лоше другима. Да ше подићнем када паднеш, да будем твоја снага и ослонац када ти твоје понестане.

Али не брине, спремам се. Улажем све што имам и припремам се да једнога дана сћанем поред шебе и да наш сан из дећинствва постане стварности. Да заједно ударимо цићелом о цићелу и тласно повикнемо „Јуриш“ који ће се чући до другог дела ове земаљске куле. Али, с друје стране, пријатељу мој, замисљам твој блаћи, увек помало сећни, али никада лажни осмех док што „Јуриш!“ наћас изовараш. Видим како му не дозвољаваш да оде с твој лица, како се бориш против подивљале, незаустављиве буре страха, коју нећешитано покушаваш да ућишаш. Баш зашто што је једна реч довољна да се шај вршлој окрене поном снагом, обоје смо избећавали да што кажемо једно другом... Да, плашим се да нећемо дочекати шај дан... Да ће се нечији мешак истречити и да ше више никада нећу видети и снажно заирлићи. Страхујем од штога да ћу, када доће мој дан, стајати сам на тој линији фронта, без шебе да ми чуваш лећа, као што ти сада стојити сам и чекаш мене да се појавим као у нашим најранијим данима.

Убија нас ша војска. Не постоје лећи шренуци од када си ти шамо, а ја овде. Нема смеха, приче, шале, нема искрених заирљаја и нежне речи за ућеху. Осећам се оћућена без шебе, далеко од целој свећи. Кажу да је недостајање нешто најгоре. Можда нисам била довољно ограсла, или, пак, само нисам била у прилици да икада осећим како ваља. Али, сада им верујем и проклићем оне наше ипре из дећинствва,

јер смо у тим временима и научили да искрено волимо, бранимо и поштујемо, те је тебе, а ево сад и мене, што довело баш на овај пут крвопролића и вечног страха. Остају ми само надања да ће за тишје доћи. Сваки дан погледам барем једном кроз прозор у нади да ћу те на путу видећи како жив и здрав корачаш према кући и срећно машеш, али тај шрен још увек није дошао. Бићу смирљива, колико год буде било пошребно чекаћи, вредеће, само да те оћеш видим. А до тада, желим ти само оно најбоље што може да те снађе. Што више мирних и прославаних ноћи, тишину коју не прекидају жуцњаве из шумарка, јаке руке за борбу и још јачу главу да не поћонеш у мрачни понор свега тамног што се дешава. Ја ћу доћи, дајем ти своју реч, нећу те оставићи самог тамо доле. Молим те да и ти будеш смирљив као ја, иако је теби теже нећо мени, али веруј ми, наши дани ће доћи. А онда ће све поново поћати ира, каква је била онда када је све било безбрижно. Војнице, буди ми поздрављен.

БОЈАНА СПАСОЈЕВИЋ, 2. РАЗРЕД

С љубављу, твој верни пријатељ

СРЕДЊА ШКОЛА ГРОЦКА

Мили сине,

Овако на поћешку одмах да ти кажем да смо сви код куће добро. Твоје три сестрице и браћа сваки дан тишјају за тебе. Недоћтајеш им. Најстарија Јела није више онај мали девојчирак какву је памћиш. Порасла је, пролећшала се. С јесени, кад се враћиш, хоћемо да јој спремамо удају. Најмлаћи Лаза не исћушћа из руке брићвицу што си му је дао када си полазио. По цео дан деље неке транчице. Ленка и Мара су кренуле у женску школу. Научили су их да фино ткају. Само да видиш како су ти лећу кошуљу направиле. У недељу ћу, кад се будем враћала из цркве, да сврћим до комшинице Јуле по ново плаћно, да имају да ти и панћалоне направе. У цркви ћу да кућим ону највећу вошћану свећу да ућалим теби за здравље. Кућићу још једну да ућалим твоме оцу за покој душе. Сад ће у недељу равно година од како нам та раћ узе. Кажу људи да је на пољу био најхрабрији. Причају још да су та двојица с лећа најала и да је тако поћино. Сад кад се сећим какав је он делија био. Мноћо сам та волела. Кад била Јула, кад нам је год нешто зафалило она би нам дала, па није жалила. Али, ећо, проће година, сви смо здрави, прави, рану смо залечили, црнину смо скинули. Што да шућујемо? Ја сам сад само поћосна што је он јуначки поћино бранећи своју земљу. Нећу да кукам, да се жалим и шућујем. И Јула је исте судбине. И њен Милућин је поћино. Сећаш се када су те као малоћ наш Боћдан и Милућин водили с њима у лов? Давали су ти да носиш ранац с водом и кифлицама што сам их ја што јућро замесила. А када се враћиш кући увек си био сав блаћњав и уморан, али с великим осмехом од ува до ува. С јесени, кад се враћиш, Лаза хоће да та ти водиш у лов. Каже да ће да поћесе и брићвицу.

Ех, како време брзо пролази. Као да је јуче било кад си оћишћо. Не проће дан да не поћислим на тебе, или да те нека од сестара не спомене. Помислиш ли ти некад на нас?

Знам да нишћа не траје вечно, па неће ни тај проклећти раћ. Кад-тад ће се окончаћи. Не пријатељ ће се уморићи, неће нас више најдаћи. Осетћемо и ми мирис слободе и нећемо више живети у сћалном сћраху. Достћа су нас мучили и најдали, пљачкали и сакаћили.

Наша земља је можда мала, али је плодна и поћила је поћо храбрих војника који не жале за своје живоће. Можда нисмо боћати као они, бројни као они, али победићемо!

С јесени, кад се враћиш, удаћемо нашу Јелу, после ћемо и тебе да женимо. Сине, чувај ми се. Ја знам да сам родила јунака. Ти ћеш нас ослободићи. Ти и хиљаде као ти. С јесени, кад се враћиш...

Воли те твоја мама

ТЕХНИЧКА ШКОЛА „12. ФЕБРУАР“ НИШ

Писмо војнику

Рекосе ми, војничке, да ти напишем писмо. Не познајем те и зато не знам ко је човек који ће ти одговорити, не знам ни коме тачно пишем. Пишем у нади да ће некоме можда значити. Нисам сигуран одакле бих кренуо и шта бих тачно написао. Да ли да те прободем кроз срце пиштајући ко ти највише недостигаје, па да после зајалим кад се сетим да можда имаш децу, да неко можда своје дете још увек није ни видео, а већ му недостигаје? Да ли може то тако уопште, да нам недостигаје неко кога нисмо никад видели? Може, наравно. Пиштајте све оне који вас љубоморно гледају када сиомените мајку, или оца, које они немају, а све би на свету за њих дали. Пишао бих те да ли ти је тешко и како проводиш дане, али и на то слутим одговор... Знаш да свако од вас војника има свој зид и свој низ цртица. Неке су прешерване, а ове друге се чине као вечности која никада неће проћи, као једна непремостива преграда између вас и ваших надања. Чудно је како се толики зидови и не примећују од тих „дана“ исписаних по њима.

Нећу ни да пишем о томе колико људи сматра да сте ти, војничке, и сви твоји саборци, хероји, штићени народа који мора да прими овај најјачи први удар, да омогући деци своје земље миран сан и свети без крвавих бајки, какве сте ви слушали... Некоме ко вас и не познаје, ваш живот не вреди много, за некога сте само фигуре попут пиона у шаху, неретко жртвовани лавом за плаву, без икаквог разлога, тек да прође још један пошез... Не смем да кажем шта мислим, а бојим се онога што ћу ти рећи. Знаш да је и вама тако, само ви многе ствари не смете из пошито друштва разлога. Ја, војничке, често лежим ноћу будан. Нешто ми брани да заспим, па размишљам кад ми дођу и неке немирне мисли у главу, па се узбудим и шринем иако је то јавна, а не сан. Не желим да пишем како је вама док вам хорде немирних и злослућних мисли дођу у главу шаман кад вам се сан укаже, као да их сам ђаво шаље не би ли вас и кроз снеге мучио, кад вам је јаву већ одавно обузо.

Читам доста књига у последње време, једино оне досад нису покушале да ме покваре. Цео свет и све на њему јесте барем једном, само оне никад. Побеђи у свој свет и сакриј се у њему, звучи тако просто, а некад је прешешко. Уосталом, ти то боље знаш од мене. Имаш ли овај свој свет, и ако га имаш да ли га посећујеш, или се осећаш као странац у сопственој кожи? Прође све, бол и немаштина, љубав и сигурност, мржња и патња, лејоша и мирис свачијеј животице. Само сећање остаје свима, сваком различито и сваком посвећено. Теби се, војничке, најалост, не исплаши да се исплашиш са сећањима, неко ти је ту умешао прсте па их покварио... Бојим се, војничке. Ко има такву моћ да људима квари снеге, мој војничке? Само бих те то пишао, на остало ми немој одговарати, разумећемо се ћутањем и то одлично. Ма иде да си, врати нам се, ти и твоји другови по оружју и не дајте којекаквим да вам одузму део животице. Градите мислима кад су вам, већ руке везали, вама који сте једнако прва помисао свакоме на мир и на рат.

СРЕДЊА ЕКОНОМСКА ШКОЛА СОМБОР

Писмо војнику

Хтедох да ти поручим нешто. Да, баш теби војнице који читаш ово, док трми, сева, док лију небеске кише, или пак сунце ујорно, али неусишно, греје. Док ти врела суза клизи низ промрзле образе, док сваку влас на твојој глави ветар помера како жели...

Вероватно се никад нисмо ујознали. Можда некад у мислима, сновима... Твојим сновима о слободи, миру, о повраћку кући, о њаду у наручје остарелој мајци на праћу родне куће, или можда мојим сновима о љубави, срећи, миру, живоћу без страха. Знам да је раш, знам да умиremo. Знам да нико не мисли на нас, ни на тебе ни на мене. Гранате падају, војске шумарају, тенкови пролазе. Киша љушти и даље баш жели да сајере проливену крв и ојере нечисте руке, је л да? Бојиш се, сам ли си на том широком рашном пољу коме не видиш крај? Ниси. Знам да ниси.

Али питааш се: „Како нисам?“ Војнице, људи које си сјасио су уз тебе. Душе свирејо поинулих, које ниси усјео да сјасиш су уз тебе. Ја сам уз тебе. Не одустај. Не одустај збој свој народа, збој деце која се играју, збој мајки које плачу, збој очева и синова са којима стојиш сад, раме уз раме. Не одустај, молимо те!

Лако је рећи, знам.

Али, прочитај ову моју захвалнису теби, још једном. Још пет пућа. Осети се бићним, јер то и јеси. Осети сву нашу љубав и поверење и не одустај храбри војнице!

